REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
*Braşov, piaţa mare nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Brasov
*Administraţiunea*, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 54. Braşov, Sâmbătă 8 (21) Martie. 1903.

## Asimilare![*]

II.

(*a*) Asimilarea naţionalităţilor în Ungaria a fost ridicată la axiomă încă pe la 1832.

La 1848 Bărnuţiŭ în epocalul sĕu discurs de la Blaşiŭ relevéză pericolul, ce-i ameninţa pe Românî nu ca un lucru atuncî de curênd ivit, ci ca unul, care de 12 anî dăinuia deja şi se esprima în „Pesti Hirlap“ şi alte diare de cătră patrioţii maghiarî de pe atuncî cu cuvinte fulgerătóre.

„Nimic nu-i împiedecă — dice marele măestru al cuvêntului — ca sĕ nu sbóre cătră „opul“ cel mare al ungurirei tuturor popórelor“.

Şi étă că se vor împlini o sută de anî şi „opul cel mare“ nu numai că nu l'au sĕvêrşit, dér putem dice ca d'abia l'au început.

Şi că şansele reuşitei trebue sĕ fie din cale afară problematice: dovadă mijlócele desperate la carî alérgă unul din campionii maghiarisării, baronul Banffy, când îşî caută aliaţî pentru realisarea ţinteî sale în casina Evreilor din Budapesta.

Căcî nu se póte numi, decât „alianţa desperării“, alianţa ce a încheiat'o Banffy cu casina jidovéscă, pentru a forma din ea quartier general în campania de asimilare.

Prin alianţa cu numita casină, în care presidéză adî fostul ministru preşedinte, recunóscem şi noi, îşi va satisface orgoliul personal de a se menţine la ordinea dilei după tóte desastrele politice, ce i-le-au pregătit chiar conaţionalii lui.

Căcî Evreii au darul special de a crea în jurul unei personalităţî afiliate sinagogeî o atmosferă de falsă celebritate: *Ils excellent à faire sur du fumier un lit confortable et moelleux*, cum dice Anatole France.

Dér atât şi nimic mai mult.

Căcî am vré sĕ ne convingă cineva, că Banffy ar puté sĕ asimileze naţionalităţile şi sĕ creeze statul „unitar naţional“ servindu-se de un element, care însuşî nu este asimilat!

Cum? Adică noi susţinem, că Evreii din Ungaria, şi mai ales din Budapesta nu sunt asimilaţî cu Maghiarii?

De sigur.

S'au încercat Spaniolii sĕ-i asimileze, s'au încercat Francesii, s'au încercat mai tóte popórele, fără sĕ isbutéscă. Ar fi decî naivitatea cea mai mare a aştepta de la Maghiarî sĕ sĕvêrşéscă minunea, pe care n'au fost capabile a o sĕvêrşi naţiunî mult maî marî şi mai compacte, de cât sunt Ungurii.

Că au simulat asimilarea, asta e adevĕrat. Şi n'avem, de cât sĕ deschidem paginile istoriei acolo, unde Clio ne vorbesce despre secta Maranilor din Spania, carî de voie de nevoie trecură la creştinism, pentru a oferi lumei spectacolul „reconvertirei la Iudaism, adesea după câte 200 de anî.

[*] A se vedé Nr. 51 al „Gaz. Trans.“

Un esemplu de persistenţă în legea străbună vom intercala aicî nu numai pentru a dovedi imposibilitatea asimilării la Evrei, dér şi pentru a-l presenta tot-odată ca model de tenacitate, vrednic de imitat.

Un scriitor cu numele Theophile Maloczin ne spune în „L'histoire des Juifs à Bordeaux“ următórele:

In evul mediu şi chiar mai târdiu Evreii n'aveau dreptul a se stabili în Franţa. Cei ce veniau din Portugalia, se presentau sub numele de *nouveaux Chrétiens*, adică creştinî noi séu convertiţî. Sub titlul acesta au venit la 1550 nisce Portughezî în Franţa şi au cerut îngăduinţă a se stabili în ţéră. In luna August acelaşî an Enric II (1547—1559) le-a acordat patenta de a se stabili unde vor voi. Ei şi-au ales oraşul Bordeaux... S'a întêmplat, după stabilirea lor în Bordeaux, că erau luaţî la bănuială, că ar fi Evrei, ba la 1614 au fost şi luaţî la góna din pricina acésta. Ei însĕ au protestat energic şi au făcut jalbă la rege, arătând că locuiesc de atâţî anî în Bordeaux şi că numai invidia provocată de averile lor a născocit, că ei ar fi Evrei, adevĕrul însĕ este că ei sunt fórte bunî creştinî.

Şi în adevĕr ei se conformau cu scrupulositate tuturor practicelor religiunei catolice; nascerile, cununiile, decesele lor erau înscrise în registrele bisericei, contractele ce le făceau, se începeau cu cuvintele: „In numele Tatălui şi al Fiului şi al Duhului sfânt“.

Cu tóte acestea după aprópe 150 anî, jidovii aceştia au rĕmas tot aşa de fidelî credinţei lor, cum au fost la venirea lor, şi presentându-li-se o „ocasiune favorabilă“, la 1686 s'au întors cu toţii pe faţă la Iudaism, nu şi-au mai dus copiii la botez şi nu mai mergeau sĕ se cunune la biserică.

„Persistenţa şi vitalitatea acésta încăpăţinată a jidovismului, pe carî nimic nu le póte destrăma, asupra cărora timpul alunecă şi care sĕ menţine din tată în fiu, în intimitatea familiei, de sigur este unul din fenomenele cele mai curióse“ observă Drumont, care citéză acest cas.

Crede d-l Banffy, că cei de la „Lipótvárosi Casinó“ sunt din alt aluat făcuţî, decât cei din Bordeaux şi decât Maranii din Spania? Şi crede d-sa, că cu asemenea campionî neasimilaţî, va puté duce o campanie victoriósă de asimilare?

Cine scie, ce este scris în cartea viitorului şi cine scie, décă nu li-se va oferi şi celor din Budapesta „ocasiunea aceea favorabilă“, care sĕ le rĕstórne tóte declaraţiile de mai 'nainte, în carî se afirmau perfect asimilaţî cu naţiunea maghiară!

Domnul Banffy sulevéză în ultima sa scrisóre „asimilarea“ funcţionarilor de stat printr'un fel de deportaţie înţeléptă prin centrele maghiare.

Fără sĕ ne putem lăuda cu tenecitatea Evreilor, totuşî îndrăsnim a susţine, că propunerea baronului, practicată dealmintrea destul de sistematic şi mai 'nainte, nu va duce la nicî un resultat.

Avurăm ocasiune în diferite rêndurî a sta de vorbă cu Românî, cărora vitregimea timpurilor li-a răpit limba, fără se le pótă răpi şi conscienţa naţională. Cu câtă duioşie şi energie în acelaşî timp, nu se declarau acei ómenî de Românî!

Pentru-că este un adevĕr mai pe sus de orî-ce îndoială, că fiinţa etnică a unui popor n'are drept criteriu numai limba, ci mai sunt şi alte elemente, carî constitue acea fiinţă.

Din contră, prin deportaţia în centre străine naţionalităţii sale, funcţionarul respectiv se va concentra şi mai mult pe lângă vatra sa familiară, unde îşî va cultiva, orî unde ar fi el, limba, legea şi datinele strămoşescî.

Ómenii noştri cu carte sunt aprópe esclusiv fii de preoţî, învĕtătorî, ţĕranî. Aceştia vecînic îşî vor aduce aminte de bisericuţa de lemn din satul lor, cu turnul ascuţit ca o săgétă, de apostolul, cheruvicul séu axionul, ce l'au cântat în ea, de mămăliga, ce au mâncat'o ca copii şi de doina, ce o audiau de la surorile lor, când în nopţile lungî de érnă şedeau pe lângă vatră şi torceau.

Şi nu se vor asimila!

---

**„Reichsrath“-ul austriac** a continuat în şedinţa de Miercurî desbaterea asupra proiectelor pactului. A luat cuvêntul şi ministrul-president *Koerber*. De la început el a accentuat speranţa, că de astă-dată camera nu va judeca prea aspru asupra proiectelor. Speranţa acésta este cu atât mai îndreptăţită, cu cât au dispărut pasiunile ce de obiceiŭ însoţiau astfel de discusiunî. Nu esistă în lumea întrégă două state, carî ar fi atât de mult *avisate unul la altul*, ca Austria şi Ungaria. Tocmai din causa acésta s'a stabilit pactul actual, care este acceptabil din ambele părţî. Koerber nu vré prin acésta sĕ afirme, că nu s'ar puté încheia un pact mai bun, dér pactul actual chiar şi décă n'ar avé nimic bun în sine, totuşî e de mare preţ, fiind-că se pune capĕt prin el încurcăturilor. Ministrul apeléză apoi la cameră sĕ arunce velul asupra disonanţelor ce s'au ivit în anii din urmă între Austria şi Ungaria, şi sĕ desbată proiectele în spiritul păcii. De încheiere constată, că comuniunea economică este cea mai bună garanţie pentru vada şi posiţia de mare putere a monarchiei. Guvernul e recunoscĕtor faţă de partide, pentru-că ele au creat prin ostenelele lor o stituaţie parlamentară normală, au început sĕ lucreze şi uséză de drepturile ce li-le dă constituţia.

Diarele ungurescî guvernamentale sunt cam supĕrate, că lui Koerber i-a succes a face, ca parlamentul austriac sĕ ajungă până la desbaterea pactului, în timp ce dieta ungară îşî petrece timpul cu discusiunî secî şi fără importanţă.

---

**Intrevederea regelui Carol cu regele Gheorghe.** Diarul *„Astrapi“* din Atena dă scirea, că regele Carol va avé o nouă întrevedere cu regele Greciei la Abazzia. Regele Greciei întorcêndu-se din Danemarca, se va opri la Abazzia, ca sĕ se întâlnéscă cu regele României.

---

**Un interview cu d-l Sinoview asupra Macedoniei.** „Nowoje Wremja“, din Petersburg, publică un interview al unui redactor al sĕu cu d-l Sinoview, ambasadorul Rusiei din Constantinopol.

Din capul locului, Sinoview afirmă *sinceritatea intenţiunilor Sultanului* de a nu periclita pacea din Macedonia. „Opera marelui vizir Ferid-paşa contribue la pacificarea provinciei“.

Atitudinea trupelor turcescî din Macedonia, urméză Sinoview, probéză intenţiunile pacifice ale Porţii. Sultanul a ordonat trupelor sĕ evite, aprópe de hotarele Serbiei şi Bulgariei, tot ce ar puté sĕ displacă guvernelor celor două ţĕrî. Scirile despre mobilisarea trupelor turcescî sunt false, Turcia are gata planul de mobilisare numai a 16 batalióne de redifi, carî vor fi trimise ca trupe de întărire în Macedonia.

Décă revoluţionarii vor deranja aplicarea reformelor, *Turcia îi va sdrobi*. Repet, că *Rusia nu va vĕrsa nici o picătură de sânge pentru revoluţionari. Macedonenii trebue sĕ se mulţuméscă cu reformele.*

Acum Sultanul caută mijlóce spre a împedeca pe Albanesî d'a se revolta contra reformelor. Bulgaria face tot posibilul pentru a urma sfaturile Rusiei — a încheiat ambasadorul.

---

**Programul politic al episcopului Firczak.** Iuliu *Firczak* se numesce episcopul diecesei rutene a Muncaciului. Majestatea Sa i-a conferit, la propunerea guvernului, demnitatea de „consilier secret“. Din incidentul acesta autorităţile oraşului Ungvar s'au dus sĕ-l felicite. La vorbirea unuia din oratori, episcopul a rĕspuns: *„Ungaria este a Maghiarilor şi celelalte naţionalităţi încă se pot ferici în cadrul acesta şi pe basa acésta“.*

---

## Moştenitorul de tron Francisc Ferdinand.

Revista sĕptĕmânală *„Jövendö“*, ce a început sĕ apară la 1 Martie, publică din isvor vienes o caracteristică despre Archiducele Francisc Ferdinand, din care estragem şi noi nisce pasage.

Viéţa familiară a Archiducelui este zugrăvită pe cum urméză:

Archiducele şi soţia sa duc o viéţă fórte retrasă. Trăiesc numai pentru sine şi evită dinadins publicitatea Ei simt şi sciu, că intrigile ţes în jurul lor o cursă invisibilă. Din tótă familia domnitóre, cel mai bun amic al moştenitorului este Monarchul însuşî, care iubesce şi pe princesa Hohenberg, soţia Archiducelui, cu adevĕrată iubire părintéscă. Archiducele este căsĕtorit de 2 anî şi jum. De atuncî toţî membrii familiei domnitóre au făcut visite la dênşii, numai Archiducele Frederic, a cărui fiică Christina se svonise la timpul sĕu că ar fi logodită cu Archiducele Francisc Ferdinand, n'a fost la dênsul nicî-odată. Soţia Archiducelui Frederic a visitat în sfêrşit, după o chibzuire matură de doi anî, pe fosta damă de curte. Situaţiunea princesei Hohenberg este aşa-dér încă neprecisată. Din causa acésta ea se retrage în cercul sĕu familiar. Princesa este fórte sănĕtósă şi voinică, par'că ar fi o lady englesă, care cincî óre pe di face sport. „Belvedere“, locuinţa lor, este isolată de lume şi uşile sunt închise mai ales

dinaintea representanţilor pressei. Chiar şi cel din urmă lacheu scie, că trebue să se ferescă de pressă.

Archiducele însĕ cetesce ḑilnic foile diferitelor partide, chiar şi pe cele maghiare, şi face estrase pentru Monarch. Nu-i place decă numele lui apare în publicitate şi pentru tótă lumea n'ar desminţi vr'o scire relativă la dênsul. „Pot sĕ scrie, ce le place," ḑice Archiducele, „va veni timpul, când va eşi la ivélă, că m'au judecat fals".

Viéţa familiară a Archiducelui este fórt bisericósă. In fie-care ḑi ascultă amêndoi liturghia şi în fie-care lună se mărturisesc şi se cuminecă. Adesea scriu ḑiarele, că duhovnicul Archiducelui ar fi cunoscutul orator şi „agitator" Pater Abel. Acésta este o eróre. Duhovnicul Archiducelui este părintele jesuit Fischer. Se întêmplă adesea, că după mieḑul nopţii, când s'au îndepărtat puţinii óspeţi, ce au întrare la dênşii, Archiducele Francisc Ferdinand se duce cu soţia sa în capelă, ca sĕ ḑică o rugăciune în faţa altarului. Posturile le ţin fórte strict, când se întêmplă sĕ nu soséscă la timp dispensa papală. La teatru se duc fórte rar, ceea-ce se esplică prin faptul, că Archiducele nu-şi póte duce soţia în loja curţii. El evită orĭ-ce ocasiune, în care ar puté eşi la ivélă diferenţa lor de rang. Archiducele nu e musical şi pentru arte nu manifestă mai mult interes, decât se obicinuesce a se manifesta de către orĭ-ce om cult. In afacerĭ bănescĭ este fórte economicos.

Pe terenul *politic* Archiducele a debutat pentru prima óră în ḑiua de Silvestru a anului trecut, din însărcinarea Monarchului. Atuncĭ a chemat pe Körber din consiliul de miniştri şi a ḑis scurt: „Sĕ faceţĭ rênduială, căcĭ de nu, Monarchul abdică". După terminarea tratărilor asupra pactului, se svonesce, că Moştenitorul ar fi ḑis ministrului-preşedinte austriac: „încât pentru *Cehĭ* şi ceilalţĭ *Slavĭ* lăsaţi-i în socotéla mea, D-vóstrĕ sĕ faceţĭ rênduială cu Nemţii".

In al doilea fascicol, completéză numita revistă cele scrise în fascicolul întâiŭ şi îl ia pe Archiduce în apĕrare contra învinuirilor, ce i-se aduc, că ar fi adecă accesibil influenţelor clericale. Apoi îl caracterisézĕ cu următórele cuvinte:

„O concepţie dréptă şi liberă şi iubirea de ómenĭ îl caracterisézĕ cu deosebire. Când i-se va da prilegiu a-şĭ manifesta voinţa de pe tron, naţiunea ungară va cunóse e într'ênsul un om dotat cu concepţii largi şi umanitare".

„Tótă fiinţa lui este bunĕtatea întrupată şi nicĭ o umbră de îngâmfare nu se află în purtarea lui. In conversaţie are un ton natural şi este accesibil şi pentru opiniunĭ streine".

Archiducele pórtă un interes deosebit pentru comerciu şi industrie şi pentru *chestiunea socială*. In sfîrşit autorul spune, că la Budapesta de aceea vine aşa rar, fiindcă soţia sa nu-i este egală în rang, din care causă s'ar puté ivi multe inconveniente.

## SCIRILE ḐILEI.

— 7 Martie v.

**Adunarea „Timişanei"**, care s'a ţinut ḑilele acestea în Timişóra, a fost estraordinar bine frecuentată. S'au presentat în persónă şi prin plenipotenţiaţĭ 216 acţionarĭ cu 1768 acţiunĭ şi 712 voturĭ. Adunarea a fost presidată şi condusă de d-l P. *Rotariu*. S'a discutat modificarea statutelor institutului. D-l P. *Rotariu* mulţumind de încrederea pusă în d-sa până acum, declară că pentru viitor nu mai reflectéză la loc în direcţiune şi rógă pe d-nii acţionarĭ sĕ nu voteze pentru d-sa, căcĭ chiar şi în casul când ar întruni majoritatea voturilor, nu mai póte primi onorifica însărcinare. S'a procedat apoi la alegerea direcţiunei şi s'a obţinut următorul resultat: au fost aleşĭ d-nii Paul Tempea şi Dr. Aurel Cosma, pe câte 6 anĭ, Ioan Pinciŭ pe 1 an; în comitetul de supraveghiere d-nii: Dr. Traian Şincai, George Breban şi Vichentie Petrovicĭ. După amêḑĭ s'a constituit noua direcţiune, alegênd de director al institutului până la aprobarea nouelor statute, pe d-l Dr. Aurel Cosma.

**P. S. Sa Dr. Demetriu Radu**, episcop al diecesei Lugoşului, a fost în Budapesta unde a petrecut mai multe ḑile. „Drapelul" din Lugoş spune, că — după cum se susţine — numirea P. S. Sale de episcop al Oradiei-mari, e iminentă.

**15 Martie în Cehul-Silvaniei.** Ni-se scrie: „Ungurii din Cehul-Silvaniei încă au serbat pe 15 Martie al lor, dér l'au serbat nu cum se cuvine „importanţei" ḑilei, ci prin demonstraţiunĭ gălăgióse. Câţi-va unguraşĭ cu capetele înfierbântate au socotit, că e de demnitatea lor a sparge cu bolovanĭ ferestrele de la casele d-lui advocat Florian *Cocian*. Am vĕḑut eu însu-mĭ bucăţĭ de sticlă şi pietri în salonul d-lui Cocian. Astfel de acte vandalice nu prea fac onóre celor ce le săvêrşesc. — *Martor ocular*".

**Roumanian Society „Vulturul" din Pittsburg.** Aşa se numesce societatea de lectură a Românilor din Pittsburg, carĭ au apelat la fraţii lor de aicĭ sĕ le trimită cărţĭ. Apelul lor a fost ascultat afară de studentul al căruĭ nume s'a publicat în alt numĕr încă de următorii d-nĭ: 1) Dumitru I. *Pop* zaraf: a) „Minunile Maicii Domnului" un volum legat, pe care donatorul a scris următórele cuvinte: „Credinţă în Maica Domnului şi veţĭ ajunge la limanul dorit", b) Un alt volum legat „Nuvele de Gane", pe care d. Pop a scris „Orĭ în ce parte a lumei vĕ va arunca sórtea păstraţi-vĕ limba, ér inima românéscă sĕ vĕ bată până la mormênt". 2) d. Traian H. *Pop*, redactor al „G. Tr." „Memorii din 1848—49 de Vasilie Moldovan". 3) George *Olteanu*, culegĕtor de litere: a) „Carnetul Roşu" de Moşu (legat), b) O hartă.

**Crucea la universitate.** Tinerimea universitară creştină de la universitatea din Budapesta din incidentul aniversării a 2-a a atêrnării crucei la universitate, a adresat rectorului un memorand subscris de 300 studenţĭ. Memorandul a fost presentat rectorului de către o delegaţie compusă din 25 studenţĭ. Memorandul cere 1) Respectarea drepturilor crucei pe pereţii salelor. 2) Ca vechiul drapel al universităţii împodobit cu semnul crucei — şi înlăturat póte tocmai din causa acésta — sĕ fie reluat şi întrebuinţat la festivităţile universitare. 3) Sĕ se creeze respective restaureze o catedră pentru filosofia creştină, avênd în vedere mai ales ocuparea de teren de către filosofia ateistă. Rectorul *Kélly* a rĕspuns delegaţiunei studenţescĭ, că îi pare bine, când vede tinerimea însufleţindu-se pentru idei frumóse, respectéză entusiasmul religios, când acela se mişcă între marginile cuvenite şi că va sprijini memorandul în faţa senatului universitar. Séra s'a dat un banchet la „Massa academică", la care au participat şi deputaţii: Stef. *Rakowszky*, contele Aladar *Zichy* şi Nic. *Bartha*.

**Din Africa-de-Sud.** O telegramă primită de ḑiarul „*Times*" din Bloemfontein relatéză, că trupele englese din Orange stau tot încă sub corturĭ, ca în timp de rĕsboiŭ, cu tóte trudele şi năcazurile resultă din acéstă situaţiune. Ele sunt fórte nemulţumite. Soldaţii, carĭ dispun de mijloce, îşĭ cumpĕră liberarea plătind în banĭ preţul ce li-se fixéză, ceilalţĭ şi-au perdut răbdarea şi vor sĕ scie, decă vor rĕmâné în permanenţă în Oranje séu vor fi în curênd repatriaţĭ. Bieţii ómenĭ, obosiţĭ de trudele a trei anĭ de rĕsboiŭ, sunt cu desĕvîrşire demoralisaţĭ. O depeşă din *Pietermaritzburg* (Natal) anunţă, că o proclamaţiune regală din 14 Martie, graţiéză pe toţĭ acei din locuitorii Natalului şi din ţéra Zuluşilor, carĭ sunt acusaţĭ de înaltă trădare şi n'au fost încă judecaţĭ. Acesta e un fórte mic acont asupra amnistiei generale şi totale promisă de Kitchener, la încheierea păcii, şi în zadar aşteptată de vre-o ḑece lunĭ.

**Turburările în Rusia.** Un grup de manifestanţĭ, arborând douĕ drapele roşii a străbătut stradele oraşului Rustow (pe Don). Grupul a fost împrăsciat de poliţie ceea-ce a provocat o învălmăşală. Mai mulţĭ au fost rĕniţĭ, printre carĭ un ofiţer de poliţie în mod grav. Séra linişte a fost complet restabilită.

**Un elev de gimnasiu — însurat.** Inainte de asta cu câte-va sĕptĕmânĭ, elevul din clasa VI. secţia reală a liceului din Craiova Ilie *Petrescu*, în etate de 20 anĭ împliniţĭ, s'a însurat cu o fată tînĕră. Corpul profesoral al liceului s'a întrunit în conferenţă şi după matură chibzuire a eliminat pe elev, pe motiv de imoralitate. Petrescu a apelat la ministrul instrucţiunei publice, care a enunţat, că o căsĕtorie încheiată în tótă regula nu se póte cualifica de imoralitate şi afară de aceea nicĭ în legile ţĕrii, nicĭ în regulamentul şcolar nu se află disposiţii, carĭ ar opri pe un elev de gimnasiu, sĕ se însóre. Ministrul a ordonat decĭ, ca elevul sĕ fie reprimit în şcólă, esprimându-şĭ tot-odată speranţa că elevul, în urma căsĕtoriei, nu va fi împedecat a-şĭ îndeplini datoriile de şcolar.

Scirea acésta o aduc foile strĕine, cărora le lăsăm tótă rĕspunderea pentru esactitatea ei.

**Cea mai veche universitate.** Până acum în urmă toţĭ sciam că cea mai veche universitate este Sorbona din Paris; totuşĭ acum s'a dovedit că cea mai veche, care există, e universitatea din Fez, capitala Marocului. Acéstă universitate se numesce Kéruin. Ea este fondată în secolul al 11-lea, de către Fatma, şi fù terminată de către Geber, architectul celebrei Giralda din Sevilla. Intrégă clădire cuprinde o bibliotecă vastă, o universitate şi o moschee La acéstă universitate sunt fukies séu profesorĭ, precum şi emins séu agregaţĭ carĭ fac cursurile. Bursierii primesc câte o mică léfă ḑilnică, din fondurile lăsate de către fundatorul acelei universităţĭ. Cât despre viéţa internă a acestei universităţĭ, ea oferă puţin aspectul pe care îl aveau. colegiile parisiane reunite în jurul Sorbonii, în timpul evului de mijloc.

**Banca de asigurare „Transilvania".** In timpul din urmă a avut banca generală de asigurare mutuală „Transilvania" sĕ sufere de repeţite orĭ atacurĭ vehemente în foile nespecialiste din ţéră. Ansă la aceste atacurĭ a oferit împrejurarea, că banca „Transilvania" a început în timpul din urmă a desvolta o activitate mai energică şi în comitatele afară de fundul regiu, unde prin oferirea de premii mai avantagióse de o parte, ér de altă parte prin bunul renume, de care se bucură, renume câştigat prin o activitate cinstită de peste 30 anĭ, a făcut celorlalte institute de asigurare concurenţă simţitóre.

Este de altcum semnificativ, că deodată şi tot din acea parte s'a pornit gónă şi în contra „Asociaţiunei de asigurare a agricultorilor" (Gazdag biztositó szövetkezet)care este sprijinită atât materialicesce, cât şi moralicesce din partea guvernului şi care împreună cu „Transilvania" sunt unicile băncĭ de asigurare reciprocă în Ungaria.

**Fie-care scie**, că seminţele impregnate de napĭ ale lui *Mauthner* pentru nutreţ, dau cele mai bune róde, de asemenea ca seminţe pentru grădinĭ dau cele mai frumóse zarzavaturĭ şi din seminţele de florĭ ale lui Mauthner ies cele mai frumóse florĭ. Cu un cuvênt, semiţele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositele cele mai marĭ şi preţurile de tot eftine.

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

# Cronică.

Edgar Quinet şi Românii. — Ernest Legouve. — De la Teatrul Naţional.

*Bucurescĭ*, Martie.

La 1 Martie st. n. trecut s'a serbat la Paris centenarul eminentului istoric frances, Edgar Quinet. Un om de-un temperament sever, grav în tóte atitudinile sale, îţĭ inspira téma de a te apropia de dênsul. Mama lui, calvină de religie, o femee cultă şi blândă. esercită asupra lui o mare influinţă morală. Evenimentele din 1814—1815, prăbuşirea imperiului. înflăcărară imaginaţia copilului şi contribuiră sĕ facă din el un patriot de sémă.

După o mulţime de studii făcute pe la Charoller, Bourg şi în alte părţĭ, fù admis la etatea de 17 anĭ la şcóla politechnică, unde după ce îşĭ făcù esamenele cu succes, nu voi sĕ rĕmână sub pretext, că nu vré sĕ slujéscă sub bonĭ. Atuncĭ tatăl sĕu îl duse la Paris sub îngrijirea unei mătuşĭ bogate şi îl hotărî sĕ între funcţionar la un bancher până îşĭ va sfêrşi esamenele de drept. După puţin Edgar Quinet părăsi banca şi se dedică cu totul studiilor de drept, filosofie şi istorie.

De-atuncĭ începù sĕ fie aşa cum trebuia sĕ fie: spirit liber, voluntar, independent.

Expulsat din Franţa, după-ce produsese atâtea capo-d'opere, rĕtăcind amărît prin Bruxelles, îi eşi înainte d-na Hermiona Asaki, fiica poetului nostru Gheorghe Asaki. Incă mai înainte se instalase ea la Paris pentru a da o educaţie frumósă fiiului sĕu, rĕmas fără tată, şi urmăria cu o nespusă rîvnă cursurile lui Quinet la College de France, pe carĭ le vĕḑù deodată întrerupte din causa decretului de expulsare. D-na Asaki, care prinse dragoste şi admiraţie deosebită de profesor, îl urmă în exil şi-l luă de bărbat la Bruxelles, în anul 1852.

„D-na Quinet, ḑice Alfred Méziéres, împărţind cu soţul sĕu modesta sa avere, îl punea la adăpost de nevoi, îi asigură libertatea muncei. Şi aducea mai mult decât atâta: o inimă tînĕră şi devotamentul unui discipol. Césurile de odihnă lipsiau din viéţa lui până acuma; de aicĭ înainte nu mai lipsiră. Graţie influenţei fericite a tinerei sale soţii, chiar caracterul lui Quinet, cam aspru la început, se înblânḑi.

Trăind lângă dênsul, fiica lui Asaki se identificase aşa de mult cu el, încât îi ghicea şi gândurile: înainte ca acesta sĕ se fi esprimat, dênsa termina frasa pe care i-o dicta.

Lângă acéstă dulce tovărăşe scrise Quinet cartea sa „*Les Roumains*", apĕrându-ne drepturile de-a constitui o naţiune. Românii nu l'au uitat, şi cu ocasia centenarului sĕu d-l Grigorie Ghica, representantul ţĕrii nóstre la Paris, a ţinut un frumos discurs, prin care a reamintit Franţeĭ recunoscinţa nóstră către marele învĕţat şi patriot.

* * *

Ḑilele trecute a încetat din viéţă cel mai bĕtrân dintre ómenii de litere ai Franţei, Ernest *Legouvé*. Acest nume e cunoscut în tóte ţĕrile civilisate, căcĭ multe din operile lui sunt traduse în tóte limbile culte de pe pămênt.

Gabriel — Jean — Baptiste — Ernest — Wilfrid Legouvé împlinise la 15 Febr. trecut nouĕ-ḑecĭ şi şése de anĭ. A debutat în literatură cu o poemă întitulată „Descoperirea imprimeriei", care a fost premiată de Academia francesă. A publicat apoi sumă de romane şi conferinţe ţinute de el la cursurile de la Collège de France. Avea un admirabil dar de a vorbi, şi conferinţele lui atrăgeau o mulţime de lume.

Ce l'a făcut popular însĕ în Franţa, în Europa şi peste Ocean, a fost talentul lui de autor dramatic. Singur séu în colaboraţie cu Prosper Dinaux, cu Eug. Scribe, Labiche şi alţii a dat teatrului frances o mulţime de piese, drame, comedii.

Cine nu cunósce până şi la noi în ţéră celebra „Adrienne Lecouvreur", „Bataille de dames", „Les contes de la

4). **Pentru folosire esterióră.** Durerile îndecheiăturĭ, de reumatism și șoldină, precum și tot felul de aprinderĭ se vindecă cu succes sigur folosindu-se *spirtul lui Moll.* Prețul unei sticle 1 cor. 90 filerĭ. Se trimite ḑilnic cu rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. s. reg. A. Moll Viena Tuschlauben 9. In farmaciile din provincia sĕ se céră preparatul A. Moll provĕḑut cu marca de contravenția și subscriere.

## Scirĭ locale.

**O scire tendențiósă.** Sub titlul „Román diákok a magyar nyelv ellen", (*studenți românĭ în contra limbei maghiare*), „*Budapesti Hirlap*" comunică cetitorilor sĕi următórele:

„Din Brașov ni-se telegraféză: „Scolarii de clasa VI-a din gimnasiul superior român au declarat, că nu vor merge la școlă până atuncĭ, până când profesorul lor Ioan Bunea, care pretinde cu strictețĕ învĕțarea limbei maghiare, va propune în clasa lor. In contra studenților s'a făcut cercetare. Comisarul consistoriului gr. or. din Sibiiu a sosit aicĭ".

Una din foile maghiare de aicĭ vorbind de incidentul, că școlarii de cl. VI-a de la gimnasiul nostru au lipsit în adevĕr vre-o două ḑile de la școlă, aruncase întrebarea: Nu cumva avem de a face cu o grevă în contra limbei maghiare? Ceea ce acéstă fóie locală nu cuteza a susține direct, fiind prea aprópe și cunoscĕnd mai bine împrejurările, s'a telegrafat, cum vedem ca fapt împlinit ḑiarelor din Budapesta. Trebuia după obiceiu sĕ fie esploatat și acest incident în interesul șovinist cu tendință contrară școlelor nóstre. Cumcă așa este o dovedesce însăși cercetarea făcută. de autoritățile școlare. Numitul d-n profesor predă trei limbĭ în clasa VI-a, româna, maghiara, germana. De-o plângere în contra limbei maghiare n'a fost vorba, ci precum auḑim, școlarii s'au plâns numai că profesorul lor i-ar fi prea încărcat cu lecțiĭ. Dealtmintrelea școlarii, după admonițiunile seriόse ce li-s'au făcut, au reîntrat în ordine și merg toțĭ regulat la prelegerĭ. Ar fi mai folositor, décă cei ce rĕspândesc asemenĭ scirĭ tendențióse șĭ-ar mătura mai întâiu dinaintea ușei lor și s'ar interesa mai deaprópe de cele ce se petrec în liceele unguresci.

**Reuniunea germană de cântărĭ** „Männergesangverein" va da în séra de 21 Martie o serată de cântărĭ veselă (Heitere Liedertafel) în sala cea mare a Redutei sub conducerea măestrului de cor d. Paul *Richter*. Programul este următorul: 1) Frühlingswalzer de L. Milde, cor mixt cu acompaniare de pian. 2) „Das Fräulein vor der Himmelsthür, cor umoristic bărbătesc, de F. Finsterbusch. 3) „Die Brautschau", oder „Adihaxes und Odibraces" cu următórele persóne: *Hadrawachl*, regele Meḑilor, *Odibraces* fiica lui, *Abecephalus* guvernor grec, *Adihaxes*, fiu de rege din Babilonia, Garda regelui Hadrawachl compusă din călărețul 1. și călărețul 2. Acțiunea se petrece în grădina palatului regal din Media. Timpul: înainte de asta cu 2500 anĭ. 4) Două cuartete vesele, a) Rud. Wagner „König Ramses", b) Rich. Genée „Die heisern Sänger". 5) Carmosinella operetă într'un act de Victor Holländer. Inceputul la órele 8. Serata se va ține la mese întinse. Publicul este rugat, cu respect la cântărețe, a nu fuma înainte de $9^1/_2$.

## Babel și biblia.

Delitzsch a publicat de curênd o nouă ediție din „Babel und Bibel", în prefața căreia, deși nu amintesce scrisórea împĕratului Wilhelm, printre rêndurĭ totușĭ îl combate.

Delitzsch începe cu reproducerea unui cântec de rĕsbunare a lui Isaia, pe care după limbă, stil și tendință îl numesce „un cântec beduinic de rĕsboiŭ și triumf", apoi coutinuă:

— „Acésta și sute alte enunciațiunĭ profetice pline de ură nestinsă contra popórelor vecine, contra Edom și Moab, Assur și Babel, Tyrus și Egipet, capod'opere de retorică hebraică, ar fi sĕ represinte profetismul lui Israel în apogeul sĕu!

Aceste manifestațiunĭ de gelosie politică și de ură pătimașe ale unor generațiunĭ de mult stinse, pe carĭ póte le pricepem jucându-le din punct de vedere omenesc, — manifestațiunĭ isvorite din anumite împrejurărĭ ale timpului, sĕ ne servéscă noue, copii ai secolului XX după Christos, sĕ servéscă popórelor creștine din apus drept carte de religiune pentru moralisare și edificare? In loc sĕ ne aprofundăm cu admirație și recunoscință în lucrarea lui Dumneḑeu în propriul nostru popor, începênd din timpurile străvechĭ și până în ḑiua de aḑi, noi continuăm din ignoranță, indiferentism séu orbie, a atribui acelor oracole vechĭ israelitice caracter de revelațiune, care nu póte sta nicĭ în lumina sciințeĭ, nicĭ a religiunei séu eticei.

Cu cât mĕ aprofundez mai tare în spiritul scrierilor profetice din vechiul testament, cu atât mi-se strînge mai mult inima, gândindu-mĕ la Iahve (Ehova), care măcelăresce popórele cu sabie nemilósă, care n'are decât *un* copil favorit, pe când pe tóte celelalte națiunĭ le lasă jertfă întunericului, rușinei și perirei, și care a ḑis deja cătră Abraham: „Voiŭ binecuvênta, pe cei carĭ te vor binecuvênta, și voiŭ blăstĕma, pe cei ce te vor blăstĕma".

Eu îmĭ iau refugiul la Acela, care în viĕță și în mórte ne-a învĕțat: „Sĕ binecuvêntațĭ, pe cei ce vĕ blastĕmă", și îmĭ plec capul plin de încredere, bucurie și rîvnă seriósă înaintea lui *Isus*, care ne-a învĕțat sĕ ne adresăm rugăciunile cătră Dumnedeu, care este părinte iubitor și drept peste toțĭ ómenii de pe pĕmênt."

## Academia Română

### Sesiunea generală din anul 1903.

**Raport asupra lucrărilor făcute în anul 1902—1903.**

— Urmare. —

*II. Ședințele de peste an.*

Activitatea Academiei în cursul anului se cuprinde în cele 39 ședințe, din carĭ 9 au fost publice. In aceste ședințe pe lângă comunicarea și punerea la cale a tuturor lucrărilor, carĭ interesézā mersul regulat al acestei instituțiunĭ, s'a discutat cestiunĭ de sciință și s'a făcut comunicărĭ, din carĭ cele mai însemnate sunt următórele:

In ședința de la 26 Aprilie, colegul nostru d-l St. C. *Hepites* a cetit o notiță despre „Declarațiunile conferinței internaționale generale de mĕsurĭ și greutățĭ privitóre la unitățile de massă și de capacitate;" ér la 10 Ianuarie a dat lectură memoriului sĕu: „Din publicațiunile institutului meteorologic."

La 26 Aprilie, d-l I. *Bianu* a făcut o comunicare despre „Praxiul" diaconului Coresi din 1563—1564, despre „Ciaslovul grecesc și arăbesc" din 1702. tipărite de Mitropolitul Antim Ivireanul, și despre „Evanghelia georgiană" tipărită la Tiflis la 1709 în tipografia și de tipografĭ trimișĭ de la Bucuresci.

Colegul nostru d-l Gr. G. *Tocilescu*, în ședința de la 3 Maiŭ, a cetit prima parte din „Comunicațiunĭ archeologice și epigrafice". Cu acéstă ocasiune d-l Dr. C. *Istrati* a dat informațiunĭ despre existența unui castru roman la Câmpenița spre nordul lacului Curiac din Câmpina.

La 31 Maiŭ d-l Tocilescu a făcut o altă comunicare despre „Câteva stațiunĭ preistorice în România și în special stațiunea Sărata-Monteoru din județul Buzĕu".

In ḑiua de 5 Iulie d-sa a cetit: „Sarmisegethuza și monumentele sale" și în sfîrșit în ședința de la 1 Noemvrie a dat lectură unei comunicărĭ despre „Obiecte antice de aur și argint descoperite în România".

La 5 Iulie, colegul nostru d-l Dr. V. *Babeș* a cetit comunicarea sa: „Experiențele făcute de V. *Babeș* și E. *Riegler* despre mortalitatea pescelui de la Herĕstrĕu". ér la 4 Octomvrie-a continuat cetirea memoriului: „Puterea apĕrătóre și curativă a sângelui".

In ședința de la 6 Decemvrie, d-sa a făcut o lectură despre „Lucrările sciintifice ale D-rului N. *Kalinderu*".

La 14 Februarie, d-l Dr. V. *Babeș* a cetit comunicarea sa despre: „Importanța bacteriologiei pentru anatomia patologică".

D-l Gr. *Ștefănescu*, în ḑiua de 6 Decemvrie, a cetit comunicarea sa: „Dare de sémă despre a VIII-a sesiune a congresului internațional de geologie ținut la Paris".

Colegul nostru d-l D. C. *Olănescu* a cetit, la 10 Ianuarie: „Jubileul teatrului".

D-l membru corespondent I. *Tanoviceanu*, în ședința de la 31 Maiŭ, a comunicat o notiță despre „Inscripțiunile de la Podolenĭ" (Nĕmțu); la 7 Iunie a continuat lectura memoriului sĕu: „România sub raportul moral", și în sfîrșit în ḑiua de 10 Ianuarie a făcut o comunicare despre: „Cel mai vechiŭ document cunoscut de la Alecsandru cel bun".

O parte a ședinței din 31 Ianuarie a fost reservată amintirii lui Edgar Quinet, un devotat amic al Românilor, al căruĭ centenar de la nascere s'a serbat în Paris la Sorbona. Academia al căreĭ membru onorar a fost ilustrul filo-român, s'a asociat la acéstă comemorare piósă, trimițĕnd președintelui serbărei o telegramă în cuprinsul propus de președintele nostru d-l Aurelian. Cu acéstă ocasiune d-l N. *Ionescu* a ținut o cuvêntare asupra scrierilor lui Quinet cu privire la Românĭ, ér d-l I. *Bianu* a expus cuprinsul mai multor documente din carĭ se vede începutul legăturilor dintre Quinet și Românii din Paris, precum și înrîurirea puternică ce el a exercitat prin cuvênt și prin scris asupra lor.

Instituțiunea nóstră a fost învitată sĕ participe la mai multe congrese sciintifice, precum la congresul societățiĭ franceze de archeologie, ținut la 24 Iunie — 2 Iulie trecut la Troyes și provins în Franța; la al VIII-lea congres internațional al orientaliștilor ținut la 2 Sept. în Hamburg la congresul internațional de sciințe istorice, ce se va ține la 2—9 Aprilie la Roma; la Congresul Latinilor, care se va ține tot la Roma la 15 Aprilie viitor; la congresul internațional botanic ce se va ține la Viena în 1905.

Academia, nedispunênd de fondurĭ pentru misiunĭ la congrese, s'a adresat Ministerului Instrucțiunii publice, cerênd pentru primul congres, ca sĕ fie delegat colegul nostru d-l Gr Tocilescu; în ce privesce Congresele de la Roma, s'a rĕspuns că ele coincidând cu sesiunea generală, Academia regretă, că nu póte participa.

S'au mai primit de asemenea învitărĭ de la Direcțiunea Museului național unguresc din Budapesta la serbarea aniversării de 100 anĭ de la fundarea acelui institut, în ḑilele de 26 și 27 Noemvrie; apoi de la Universitatea imperială de la Dorpat în Rusia la serbarea centenarului în 12/25 Decemvrie. Amândouĕ acestor așeḑăminte de cultură li s'au trimis scrisorĭ de felicitare.

(Va urma)

## ULTIME SCIRI.

**Berlin**, 19 Martie. Deputatul *Hasse* a criticat aḑi în Reichstag atitudinea Maghiarilor față cu Germanii din Ungaria. Aḑi domnesce în Ungaria, ḑise el, o castă de 10,000 de Evrei și convertițĭ maghiarĭ, carĭ n'au sensul istoric pentru aceea, că țéra datoresce cultura sa esclusiv Germaniei. E ridicolă afirmarea lor, că Ungaria e un stat național și ar trebui sĕ renunțe de a fi stat de drept. Germanii Ungariei sunt necurmat insultațĭ și în genere se vorbesce în dietă rĕu despre Nemțĭ. Maghiarii îșĭ permit a nelinișți pe vecinĭ și nu sunt un razim al triplei alianțe.

Cancelarul *Bülow* rĕspunse: *Pentru conaționalii noștri*, carĭ sunt despărțițĭ de noi după dreptul internațional, *nu putem interveni*. Acesta e un vechiu principiu al politicei germane și nu voim a ne abate de la ei, fiind-că voim ca poporul maghiar *în cadrul monarchiei austro-ungare* sĕ ocupe o posițiune cât se póte de însemnată. De aceea voim ca poporul maghiar sĕ nu se isoleze cu ostilitate de cultura germană, căreia Ungaria are a-i mulțumi mult *și sĕ fie amic locuitorilor germanĭ de sub coróna Sf. Stefan, carĭ întot-déuna au fost cetățenĭ fideli ai acestei țĕrĭ.* Incheie regretând, că Hasse a vorbit în chip ofensător.

**Salonic** 19 Martie. Misiunea delegațiiei trimisă de Sultanul pentru a determina pe Albanesĭ sĕ nu se opună reformelor, s'a zădărnicit. Semințiile albaneze au ținut lângă Prizrend o adunare, în care au luat posiție contra reformelor. Albanesii din Debar organiséză luptătorĭ contra bandelor bulgare. Lângă Pijanicĭ au fost ciocnirĭ sângeróse. 13 Bulgarĭ și 7 Albanesĭ au căḑut. Un sat fù incendiat.

**Constantinopol**, 19 Martie. Pórta a fost încunosciințată, că comitetele macedonene plănuesc nimicirea liniilor ferate.

## Diverse.

***Cunóscerea caracterului după limbă.*** Acela care vorbesce repede și agitat, este un om mai mult simplu de cât deștept, de un spirit grosolan, cu judecată perversă, fórte crudel, și înclinat de-opotrivă spre bine ca și spre rĕu. Acela, care băiguesce când vorbesce, este fórte simplu mândru, schimbător, se mânie fórte lesne, dér fără sĕ ție mult. Acela, care are limba grósă și aspră este prudent, mai mult séu mai puțin îndatoritor, vanitos, fără demnitate, discret, purtător de vorbe, fricos și fără respect de cele sfinte. Acela, care are limbă subțire este prudent, ingenios, de ordinar timid, crede lesne tot ce i-se spune și putem sĕ-l întórcem orĭ cum voim.

***Sĕ te însorĭ, orĭ nu?*** Un raportor american, care s'a adresat cătră mai mulțĭ bărbațĭ, carĭ aveau etatea de 100 anĭ, cu întrebarea: ce trebue sĕ facĭ, ca sĕ ajungĭ bĕtrânețe adâncĭ? — a primit de la unul rĕspunsul: culcă-te de vreme, nu bea bĕuturĭ spirtuóse, nu te însura și nu te necăji. Altul i-a scris: Vréi sĕ trăiescĭ 100 de anĭ? scólă-te, când rĕsare sórele, lucréză mult și însóră-te tinĕr. Rabelais ḑice: însóră-te, facĭ bine, — décă nu te însorĭ, va fi și mai bine. (Tot asta o ḑice și Pavel apostolul.) Aicĭ ne aducem aminte de gluma foiletonistului Spitzer din Viena: „Durere, n'am fost nicĭ odată însurat, și mulțumită lui Dumneḑeu, nicĭ astăḑĭ nu sunt însurat".

***Copilă modernă.*** „Etă, dragă Ilenuță, țĭ-am cumpărat o păpușă nouă". — „Bine, tătucă, dér cu asta nu pot eși pe afară — este îmbrăcată după moda din luna trecută!"

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

reine de Navare", în carĭ celebra Rachel a creat câte-va din cele mai frumóse rolurĭ ale ei. Cine nu cunósce piesa jucată în tóte capitalele lumii și care face parte și din repertoriul ilustrei nóstre compatrióte d-șóra Agatha Bârsescu, „Medea", care fusese scrisă anume pentru Rachel, dér care, nefiind jucată de acésta, a dat nascere la un proces între aristă și autor.

Operile lui dramatice formézā trei volume.

Mai are numerόse scrierĭ despre educație și instrucție, dintre carĭ una „Părinții și copiii în sec. XIX-lea" a fost tradusă și în romănesce și a apărut în editura bibliotecii internaționale a librăriei Socec.

Multe din operile lui Legouvé vor viețui, căcĭ până vor fi artiste dramatice pe pĕmênt, va trăi și rîvna de a întrupa o Adrienne Lecouvreur, o Medee etc.

* * *

La Teatrul Național de-aicĭ s'au început beneficiile. Stagiunea a ajuns la bĕtrânețe, publicul sătul de spectacole și actorii obosițĭ; se simte că nu se mai jócă cum ar trebui sĕ se jóce.

Din stagiunea acésta tot opereta o sĕ iésă învingĕtóre pe tótă linia. Succesul ce l'a avut în ultimul timp, i-au făcut pe actorii doritorĭ în casul acesta de parale, sĕ-șĭ alégă și pentru beneficii tot operete. Ici-colo se mai vede pe afișe câte-un titlu strigător de melo-dramă. De piese, comedii și tragedii cu valóre literară, nicĭ nu se mai pomenesce.

Se ḑice — scirea o dăm cu reservă, — că d-na Ar. Romanesco, a căreĭ retragere de pe scena Teatrului Național a stirnit atâta regret în sufletele romănescĭ, va deschide în anul viitor o stagiune de teatru modern cu artiștii și artistele absolvente de conservator, care are sĕ fie ca o scólă preparatorie pentru întrarea la Teatru Național.

Frumósă idee!

Z.

## Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge şi lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

### Scrierĭ literare pentru popor.

*„Carnetul Roşu“, o interesantă novelă nihilistă*, tradusă din germană de *Moşul* O broşură de 104 paginĭ, format octav mic. Broşura oferă o lectură uşóră şi distractivă. — *„Moşul“* e cunoscut cetitorilor noştri din numerósele sale lucrărĭ publicate în foiţa diarului Gaz. Trans. Preţul cu posta 50 banĭ.

*„Caractere morale*, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechi şi moderne“ de *Ioan Popea* Preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

*„Castelul din Carpaţi“*, roman din viéţa poporului român din Ardeal, de Jules *Verne*, tradus de d-l Dr. Victor *Onişor* cu o prefaţă de Dr. Eliă *Dăianu*. O carte fórte interesantă, care n'ar trebui sĕ lipséscă de pe masa nicĭ unui Român. — Esemplarul broşat edit. poporală *1 cor. 60*, broşat edit. de lux *2 cor 40* (plus 10 b. porto), legat *4 cor.* (plus 20 b. porto).

***Dietetica poporală***, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conţine vre o 25 figurĭ în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto;

***Instrucţiunĭ populare** despre datorinţele şi drepturile părtă datorului dere* edate de Wilhelm Niemandz. Acéstă carte e un îndreptar de o trebuinţă nespus de mare pentru toţĭ câţĭ au afacerĭ cu dările. Preţul cor. 1.20 plus 10 banĭ porto.

*„Omul“*, noţiunĭ din anatomie şi fisiologie şi regulĭ igienice pentru conservarea sănĕtăţii şi a corpului omenesc de George *Cătană* înv. Acéstă carte servesce ca manual pentru anul al IV-lea al şcóle pop., pentru şcólele de repetiţiă şi pentru poporul nostru. Preţul 50 banĭ (plus 5 b. porto.)

***Cugete şi consideraţiunĭ din esperienţa vieţiĭ lui Arghirobarb.*** Conţine 170 de sfaturĭ înţelepte, scóse din păţania vieţiĭ. Preţul 20 b. (cu posta 24 b.

***Novele** de Sienkiewicz*: „Natură şi viéţă“. „Sânga veche“ şi „Iancu musicantul.“ Traducere de *I. C. Panţu*; o broşură de 192 pag. Preţul 80 banĭ + 5 banĭ porto.

*I. C. Panţu*: „In plasă“. „In Baltă“. „Cale grea“. „La Códe“. „La cârciuma lui Tiriplic.“ ***Schiţe** din viéţa dela ţéră.* O broşură de 112 pag. cu preţul 40 banĭ (+ 5 banĭ porto.)

*I. C. Panţu*: ***„La têrg“***, povestire din viéţa unui cioban. O broşură din 32 pag. cu preţul 16 banĭ + 3 banĭ porto.

***Lira Bihorului***, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versurĭ, de *Antoniu Pop.* Preţul 40 b. (cu porto 46 banĭ.

***Părintele Nicolae***, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu* Preţul 60 b. + 6 banĭ porto.)

***Săpătorul de banĭ***, comediă în trei acte, localisată de *A. Popp.* Se recomandă mai ales pentru cei vreu sĕ jóce teatrul Preţul 24 banĭ (prin postă 28 b.)

***Viéţa după mórte***, séu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

***Poesii** de R. V. Buticescu.* Preţul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

***Suspin şi zîmbire***, poesii şi prosă de *A. Pop.* Preţul 80 banĭ (cu porto 86 b).

***Taina norocului*** séu Povestea satului Nemernicenĭ de Tache *Brânduş.* Acésta carte e fórte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+ 10 b. p.)

***Balade poporale*** de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

***Banca de şcólă*** de I. Dariu, 30 b. plus 10 b. p.)

***Disciplina în serviciul educaţiunii*** de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.

***Idealul învĕţătorului român*** de *I. Dariu*, 40 b (plus porto 10 b.)

***Tragedia Calvarului*** de abat Henry Bolo traducere în romănesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain“ din (Blaşiu. Preţul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

***Lilice dela Pind***, poesii macedonene-originale şi daco-române de *P. Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

**Buchete de florĭ**, culese din grădina limbei române pentru copiĭ, fascicola III, de I. T. Totan, înv. Ed. I. Pr. 20 b. porto 5.

**Poesii**, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Preţul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

**Juvenilia**, prosă şi versurĭ, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60 pl. 20 b. porto.

**Opiniunea publică**, conferenţa ţinută a Atheneul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885 preţul 50 b. plus porto 5 banĭ.

**Imbunătăţirea stărei sătenilor** de Gr. G. Pencescu, preţul 50 b. + 5 b. porto.

**Nu mĕ uita!** Colecţiune de versurĭ pentru ocasiunĭ funebralĭ. Aranjată prin N. F. *Negruţiu.* Edit. IV. Preţul 50 banĭ. (+ 5 b. p.)

**Pribeag**, ediţia I-ă de Ioan Iosif Sceopul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

**Poesii** de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl. 20 b. porto.

**Scriitorĭ, cetitorĭ şi criticĭ** de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

**Lira Sionului** séu cântarea sĕrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

**Bocete** adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul.* Preţul 80 banĭ (+ 10 b. p.)

**Cu vêrful peneĭ**, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor plus 10 b. porto.

**Poesii** de Vasile Ranta Buticescu. Ediţiunea „Amicului Familiei“ Preţul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

*Umbre şi luminĭ* poesii de Em. *Părăianu*, cor. 2·50 (porto 20 b.)

**Asupra situaţiunei**, articolĭ şi foişóre de Ioan A. Lăpedat. Preţ. 40 b. pl. 10 b. porto)

**Istoria legii noue** scrisă de Dr. Victor Szmigelski. Tomul II: Isus ca preot. Cu aprobarea Prea veneratului Ordinariat metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş. Pretul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

**Influinţa francesă** în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iaşĭ Cu 50 b. + 5 b. porto.

**Românii Secelenĭ.** Causele decadenţei lor economice şi mijlócele de îndreptare. Disertaţiune de Ioan I. Lăpădat. 30 banĭ plus 5 banĭ porto.

**Trilby**, roman în românesce de Afin dela Tusnia. Preţul 2 cor plus 20 banĭ porto.

***„Pe pragul mormêntuluĭ,“*** de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto.

**Prosă şi versurĭ** fabule de Gr. M. Alexandrescu preţul 30 b. plus 5 b. porto.

---

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vênd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu*, ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră. Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adĭ numai *2 cor.* (+ 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

7) ***„Vrei sĕ te iubéscă bărbatu?“*** Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice seriose şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticeĭ*** în scólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucuresci. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucuresci. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)





# ABONAMENTE

LA

# „Gazeta Transilvaniei.“

Preţul abonamentului este:

| Pentru Austro-Ungaria: | | Pentru România şi străinătate: | |
|---|---|---|---|
| Pe trei lunĭ . . | 6 cor. | Pe trei lunĭ . . . | 10 fr. |
| Pe şése lunĭ . . | 12 „ | Pe şése lunĭ . . . | 20 „ |
| Pe un an . . . . | 24 „ | Pe un an . . . . . | 40 „ |

**Abonamente la numerele cu data de Duminecă:**

| Pentru Austro-Ungaria: | | Pentru România şi strĕinătate: | |
|---|---|---|---|
| Pe an . . . . | 4 cor. | Pe an . . . . . | 8 fr. |
| Pe şése lunĭ . | 2 „ | Pe şése lunĭ . | 4 „ |
| Pe trei lunĭ . . | 1 „ | Pe trei lunĭ . . | 2 „ |

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

**Administraţiunea**

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.